

Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ
ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ
В СЕКТОРІ
БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

*Збірник тез доповідей
учасників круглого столу*

17 червня 2021 року

Львів

УДК [34:316.346.2]:[351.74+355.45](477)

П68

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 14 від 30 червня 2021 р.)

Упорядник

Євхутич Ірина, кандидатка юридичних наук, доцентка,
радниця ректора з гендерних питань
Львівського державного університету внутрішніх справ

П68 **Правові** гарантії гендерної рівності в секторі безпеки і оборони України: збірник тез доповідей учасників круглого столу (17 червня 2021 року) / упор. І. М. Євхутич. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 168 с.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників круглого столу «Правові гарантії гендерної рівності в секторі безпеки і оборони України», яка відбулася 17 червня 2021 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Опубліковано в авторській редакції.

УДК [34:316.346.2]:[351.74+355.45](477)

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2021

КОВАЛЬ Ігор,

кандидат педагогічних наук,
заступник начальника відділу виховної,
соціально-гуманітарної роботи
та психологічного забезпечення
(Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності),

ДЕРЖКО Роман,

фахівець з гендерної рівності
(Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності)

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ І ФАХІВЧИНЬ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС УКРАЇНИ

Підвищення якості вищої освіти пов'язано не лише з розвитком професійних компетентностей випускників, а й зі створенням відповідних інтелектуально-культурних стандартів [1]. Зокрема, заклади вищої освіти позиціонують себе як орієнтири, щодо забезпечення гендерної політики та реалізації рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. У підготовці фахівців і фахівчинь Державної служби України з надзвичайних ситуацій сьогодні здійснюється процес впровадження нових принципів, спрямованих на взаємодію чоловіків і жінок. І власне цілеспрямованому гендерному просвітництву в освітньому середовищі закладів вищої освіти, в цілому відводиться визначальна функція в питаннях розвитку культури гендерної взаємодії з акцентом на реалізацію прав та можливостей жінок і чоловіків. Зокрема маємо на увазі такі напрями діяльності [2; 3]:

- просвіта майбутніх фахівців і фахівчинь принципам рівності прав та можливостей чоловіків і жінок;
- переосмислення гендерних упереджень і стереотипів;
- формування культури відносин, поведінки і взаємодії;
- аналіз на основі емпіричного матеріалу психофізіологічних особливостей жінок і чоловіків.

Розглянемо їх детальніше. Так, *просвіта майбутніх фахівців і фахівчинь принципам рівності прав та можливостей чоловіків і жінок* формує аналітичне сприйняття та сприяє подоланню негативних стереотипів. У цьому контексті воно виражається не тільки в конкретних освітніх програмах, але й в морально-етичних основах закладу вищої освіти. У Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності гендерна освіта реалізується через спеціалізовані дисципліни відповідної тематики, які викладаються, як правило, соціально-гуманітарним напрямом підготовки, адже «гендер» є однією із основоположних складових в галузі соціології і психології. Зокрема до навчальних програм професійної підготовки майбутніх фахівців включені такі навчальні дисципліни: «Гендерні аспекти в соціальній роботі», «Психологія статі та гендеру», «Гендерні студії». Опанування цих дисциплін, формує у майбутніх рятувальників та рятувальниць самосвідомість, сприяє гендерній чутливості та толерантності.

Напрямок *переосмислення гендерних упереджень і стереотипів* є одним із найбільш методологічно вивчених. Під гендерними стереотипами розуміємо уніфіковані уявлення про моделі взаємовідносин, що тотожні поняттям «маскулінність» та «фемінність». Функціональний розподіл між жінками і чоловіками призводить до гендерного дисбалансу суспільства, що супроводжується низкою негативних наслідків: нерівні професійні позиції, дискримінацією в оплаті праці, дестабілізуючі відносини і т. ін.

Формування культури відносин, поведінки і взаємодії з особами протилежної статі. Цей напрямок супроводжується наставниками, командирами й практичними психологами, котрі акцентують увагу на розвиток гендерноорієнтованої особистості. Гендерна культура залежить не від окремого індивіда, а від цілого колективу, оскільки характеризує стан суспільства як системи. Гендерна культура має розглядатись у закладах вищої освіти як сукупність властивостей, характерних усім групам освітнього середовища керівництву, науково-педагогічному складу, курсантам і студентам.

Останнім напрямом є *психофізіологічні особливості жінок і чоловіків* в процесах виховання і навчання, що є відправною точкою розвитку гендерного виховання. Всебічне розуміння відмінностей між чоловіками і жінками допоможе створити рівні можливості для всіх рятувальників і рятувальниць, а також отримати від психологів більш ефективну допомогу, оскільки деякі з психофізіологічних проблем більш притаманні одній або іншій статі. З огляду на зазначене, психологами проводяться консультації, тренінги, просвіта щодо взаємовідносин між статями, що своєю чергою сприяє формуванню гендерно-чутливого середовища.

Отже, розглянуті нами гендерні аспекти у підготовці майбутніх фахівців і фахівчинь ДСНС України є паритетними у становленні рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. У загальному сенсі гендерну освіту можна визначити як інструмент формування адекватної оцінки відмінностей між статями і розуміння рівності між ними. Її мета також полягає у розвитку гендерної культури особистості як системи знань про норми і цінності, повсякденної взаємодії жінок і чоловіків.

1. Коваль І. С. Формування професійної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. Львів, 2017. 294 с.

2. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів в систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України: методичні рекомендації. URL: https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/2_viddiluvvr/01_metodichni_rekomendaciyi_z_integraciyi_gendernih_pidhodiv_v_sistemu_pidgotovki_fahivciv_dlya_sektoru_bezpeki_i_oboroni_ukrayini.pdf (дата звернення: 07.04.2021 р.).

3. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text> (дата звернення: 05.04.2021 р.).

ЗМІСТ

БЛАГУТА Роман

Принцип гендерної рівності у підготовці фахівців для сектору безпеки й оборони України (вступне слово).....	3
--	---

БАРАБАШ Ольга

Юридичне закріплення рівності прав чоловіків і жінок у сучасному суспільстві.....	7
--	---

БАРАНКЕВИЧ Анна

Гендерна рівність неповнолітніх осіб як спадкоємців в законодавстві України: історико-правовий аналіз	13
--	----

БОЦА Наталія

Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Україні.....	18
--	----

БРИНДІКОВ Юрій

Гендерний паритет: суспільно-правовий аспект.....	23
---	----

ГАНАБА Світлана

Жінки у Збройних силах України: можливості інтеграції.....	27
---	----

ДАНИЛЬЧУК Лариса

Гендерно зумовлене насильство у збройних конфліктах.....	29
--	----

ДЕМКІВ Роман

Практика оскарження дискримінації за ознакою статі у порядку цивільного судочинства.....	32
---	----

ДОДІ Коріна

Гендерна рівність в секторі безпеки і оборони: досвід Республіки Молдова.....	36
--	----

ЗВЕГІНЦЕВА Анна, КАРПЕНКО Олександр

Підрозділи по боротьбі з побутовим насиллям у світі.....	41
--	----

КОВАЛІВ Мирослав, ЄСІМОВ Сергій

Гендерна рівність як правова категорія у контексті національної безпеки України.....	44
---	----

КОВАЛЬ Ігор, ДЕРЖКО Роман

Гендерні аспекти у підготовці фахівців і фахівчинь для підрозділів ДСНС України.....	49
---	----

КОСТОВСЬКА Катерина

Гендерні виміри сучасності.....	52
---------------------------------	----